

ผลของการสนับสนุนทางการพยาบาลต่อระดับความวิตกกังวล
และพฤติกรรมการดูแลของผู้ใกล้ชิดของผู้ป่วยฉุกเฉิน

ร้อยตำรวจเอก หญิง มารยาท วัชรเกียรติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-561-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018964

EFFECTS OF NURSING SUPPORT ON ANXIETY LEVEL AND CARING BEHAVIORS
OF SIGNIFICANT OTHERS OF EMERGENCY PATIENTS

Pol. Capt. Marayart Vacharakiat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science

Nursing Administration Program

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-561-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการสนับสนุนทางการพยาบาลต่อระดับความวิตกกังวล

และพฤติกรรมการดูแลของผู้ใกล้ชิดของผู้ป่วยฉุกเฉิน

โดย

ร้อยตำรวจเอก หญิง มารยาท วัชรากีเกียรติ

ภาควิชา

พยาบาลศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากีเกียรติ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสิทธิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต. หญิง พวงเพ็ญ ชูณหปราณ)

พิมพ์คำฉบับนี้บนกระดาษพิมพ์ดีดเป็นฉบับพิมพ์ครั้งแรกโดยพิมพ์ที่กรมผ่านเดียว

มารยาท วิชาเกียรติ "ร.ค.อ." : ผลของการสนับสนุนทางการพยาบาลต่อระดับความวิตกกังวลและพฤติกรรมการดูแลของผู้ใกล้ชิดของผู้ป่วยฉุกเฉิน (EFFECTS OF NURSING SUPPORT ON ANXIETY LEVEL AND CARING BEHAVIORS OF SIGNIFICANT OTHERS OF EMERGENCY PATIENTS) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์, 125 หน้า. ISBN 974-582-561-1

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลองที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสนับสนุนทางการพยาบาลต่อระดับความวิตกกังวล และพฤติกรรมการดูแลของผู้ใกล้ชิดของผู้ป่วยฉุกเฉิน ตัวอย่างประชากรคือ ผู้ใกล้ชิดของผู้ป่วยฉุกเฉิน จำนวน 40 คน ได้จากการเลือกอย่างเจาะจงและแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยจับคู่ตามลักษณะความสัมพันธ์กับผู้ป่วย เพศ อายุ การศึกษา และชนิดของโรค กลุ่มทดลองได้รับการสนับสนุนทางการพยาบาล ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การสร้างสัมพันธภาพ การช่วยเหลือและประคับประคอง และการสิ้นสุดสัมพันธภาพ เครื่องมือที่ใช้คือแผนการสนับสนุนทางการพยาบาล แบบประเมินความวิตกกังวล และแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการดูแลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หาค่าความเที่ยงด้วยวิธี Cronbach และ Scott ได้ค่าความเที่ยง .92 และ .94 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และ t-test ผลการวิจัยที่สำคัญคือ

1. ระดับความวิตกกังวลของผู้ใกล้ชิดของผู้ป่วยฉุกเฉินที่ได้รับการสนับสนุนทางการพยาบาล หลังการทดลองจะต่ำกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ระดับความวิตกกังวลของผู้ใกล้ชิดของผู้ป่วยฉุกเฉินกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนทางการพยาบาลลดลงมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางการพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. พฤติกรรมการดูแลของผู้ใกล้ชิดของผู้ป่วยฉุกเฉินกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนทางการพยาบาลดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางการพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....พยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา.....2535

ลายมือชื่อ นิสิต ร.ค.อ. พย. พรศกท. ปุระกาน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C386059 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: NURSING SUPPORT, ANXIETY, CARING BEHAVIORS, SIGNIFICANT OTHERS

MARAYART VACHARAKIAT : "POLICE CAPTAIN" : EFFECTS OF NURSING SUPPORT ON ANXIETY LEVEL AND CARING BEHAVIORS OF SIGNIFICANT OTHERS OF EMERGENCY PATIENTS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D., 125 PP. ISBN. 974-582-561-1

The purpose of this quasi experimental research was to identify the effects of nursing support on the level of anxiety and caring behaviors of significant others of emergency patients. The research samples consisted of 40 significant others of emergency patients, selected by purposive sampling and assigned to one control and one experimental group by match pairs technique, considering the following variables, the relationship to the patient, sex, age, education background and type of disease. The experimental group received the nursing support which was the process composed of three phases : orientation, assistive and supportive, and resolution phases.

Research instruments, developed by the researcher, were the nursing support plan, the anxiety questionnaire, and the caring behavior checklist. The reliability by Cronbach and Scott of the second and third instruments were .92 and .94, respectively. Research data were analyzed by arithmetic mean and t-test. Major findings were as follows :

1. The post test of anxiety level of significant others in the experimental group was significantly lower than the pre-test, at the .01 level.
2. The post test of anxiety level of significant others in the experimental group was significantly lower than that of the control group, at the .01 level.
3. The caring behaviors of significant others in the experimental group was significantly better than that of the control group, at the .01 level.

ภาควิชา..... พยาบาลศาสตร์
 การบริหารการพยาบาล
 สาขาวิชา.....
 ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิสิต..... ร.ก.อ. น.ง. มงคลหา อภิระกัญญา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยคามกรุณาอย่างดียิ่งจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ คุณครูผู้สละเวลา เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะ และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดเวลา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนอาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ ให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลตำรวจที่อนุญาตให้ทำการวิจัยในโรงพยาบาล ผู้ช่วยวิจัยและผู้ใกล้ชิดของผู้ป่วยทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาเอื้อเฟื้อเงินทุนบางส่วนเพื่อใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ช่วยแนะนำ หัวหน้าห้อง บุคลากรประจำห้องฉุกเฉินอุบัติเหตุ บุคลากรประจำตึกต่าง ๆ ตลอดจนแพทย์ทุกท่านที่ช่วยเหลือในการวิจัยในครั้งนี้

ร.ต.อ. หญิง มารยาท วัชรากีเกียรติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
แนวเหตุผลและสมมุติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากร.....	44
ตัวอย่างประชากร	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
5 สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย	75
สรุปผลการวิจัย	79
อภิปรายผลการวิจัย	80
ข้อเสนอแนะ	90

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	100
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	101
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย	104
ภาคผนวก ค ตารางวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม.....	108
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	114
ประวัติผู้เขียน	125

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะของตัวอย่างประชากรในกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของการเป็นผู้ใกล้ชิดของผู้ป่วยฉุกเฉิน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และโรคหรือชนิดของการเจ็บป่วยของผู้ป่วย (Diagnosis).....	46
2	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์กับ ผู้ป่วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา โรคหรือชนิดของการเจ็บป่วยของผู้ป่วย.....	65
3	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวลก่อนการทดลองและ หลังการทดลองของตัวอย่างประชากรระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นรายคู่ (t-test pair).....	68
4	เปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยคะแนนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติ t ของ คะแนนความวิตกกังวลก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และความแตกต่าง ระหว่างก่อน-หลังการทดลอง ของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมเป็นรายคู่.....	69
5	เปรียบเทียบระดับความวิตกกังวลของตัวอย่างประชากรกลุ่มทดลอง และกลุ่ม ควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	71
6	เปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยคะแนนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติ t ของ คะแนนพฤติกรรมการดูแลของตัวอย่างประชากรระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมเป็นรายคู่.....	72
7	เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการดูแลของตัวอย่างประชากรกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมเป็นรายคู่.....	74
8	เปรียบเทียบพฤติกรรมการดูแลของตัวอย่างประชากรระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	111

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงขั้นตอนการเกิดความวิตกกังวล.....	18
2	ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย.....	63
3	เปรียบเทียบคะแนนความวิตกกังวลก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	109
4	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการดูแลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	110

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย